



FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET  
✉: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.  
☎: 441-6501

Ügyszám: 812/2009/Pan.

## A Független Rendészeti Panasztestület

18/2010. (I. 13.) számú

### állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) budapesti lakos panaszos<sup>1</sup> 2009. szeptember 8-án előterjesztett **panaszát** a 2010. január 13-án – Fráterné Ferenczy Nóra testületi tag távollétében – tartott zárt ülésén hozott döntése alapján

#### á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Budapesti Rendőr-főkapitányság – vezetőjéhez.

A Testület álláspontja szerint a vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

### Indokolás

#### I.

A panaszos előadása szerint 2009. szeptember 5-én 16 óra 5 perc körüli időben a Budapest, V. kerület Október 6. utcában, közterületen, a járdán tartózkodott. Több ismerősével együtt megtekintették a belvárosban zajló eseményeket, képeket és videofelvételeket készítettek a történésekről.

A Zrínyi utca és Október 6. utca sarkán, egy építési területen 10-15 Borsod megyei rendőrt láttak – a panaszos leírása szerint rendezetlen felszereléssel. Ezek a rendőrök minden előzmény nélkül kimentek az utcára a kerítés mögül, és körbeállták a panaszost. A beadványban (...) azonosító számmal megjelölt rendőr a panaszostól személyi igazolványát kérte. A panaszos kérdésére, hogy mi történik, a rendőr válasza az volt: egy személyi igazolványt kérek. A panaszos a választ akarta kifogásolni,

<sup>1</sup> Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

amikor a rendőr a szavába vágott: „a törvény nevében felszólítom, adjon egy személyi igazolványt, ellenkező esetben elő lesz állítva”. A panaszos azon kérdésére, hogy a rendőr intézkedést foganatosít-e, igenlő feleletet kapott, amelyet követően azonban közölte álláspontját, miszerint nem intézkedés zajlik, hiszen az tisztelgéssel veszi kezdetét. A rendőr erre újra, a törvény nevében felszólította a panaszost, hogy adja át személyi igazolványát, ellenkező esetben előállítja. A panaszos a kérésnek továbbra sem tett eleget, és kérte a rendőrt, hogy köszönjön. A rendőrök ekkor „rátámadtak” a panaszosra, és a fent említett azonosító számú rendőr karjával fojtogatta, miközben az építési területre kísérték.

A kerítés mögött a rendőrök a panaszos igazolványát kérték, amire ő átadta útlevelét. Közben telefonált „ügyeletes ügyvédjüknek”. A rendőrök közül többen nehezményezték a telefonhasználatot. Egyikük azt mondta, hogy kapcsolja ki a készüléket, mert akadályozza az intézkedést. A panaszos azonban a telefonálást be tudta fejezni.

A (...) azonosító számú rendőr a panaszos adatait RK-lapon rögzítette, és kérte anyja nevének, valamint lakcímének közlését is anélkül, hogy megindokolta volna, az miért szükséges. Egy másik rendőr rádión ellenőrizte a panaszos adatait, amely kapcsán sérelmezte, hogy a rendőr a hívott kollégájával a panaszos fényképéről beszélgetett.

A panaszos felháborítónak tartotta a rendőrök viselkedését, szerinte az sértette emberi és alkotmányos jogait, de a rendőrök veszélyeztették egészségét és biztonságát is. Álláspontja szerint a fent leírt események során korlátozták személyi szabadságát, és személyes adatait jogellenesen gyűjtötték, sérült a jobbiztonsághoz, a tisztességes eljárásához való joga és mozgáshoz való szabadsága is. Kérte a Testülettől a helyszínen készült videofelvétel beszerzését és részére való kiadását, továbbá az intézkedő rendőrök feljelentéshez szükséges adatainak közlését.

A panaszos elmondása szerint az eseményekről többen készítettek videofelvételt, amelyek másolatát sikerült beszereznie. Ezek segítségével tudta megállapítani, hogy a sérelmezett eseményeknél jelen voltak a (...), (...), (...), (...), (...) azonosító számmal rendelkező rendőrök, akik közül az utóbbi a történéseket videokamerával rögzítette.

## II.

A Testület a panaszban foglaltak kivizsgálása érdekében az Országos Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálatát útján felvilágosítást kért az illetékes rendőri szervtől a történetekről.

A rendőrség válaszul a Testület rendelkezésére bocsátotta Budapest Rendőrfőkapitányának 2009. szeptember 2-án kelt egyedi utasítását, az eljáró rendőrök jelentését, a panaszos ellen tett szabálysértési feljelentést, illetve a szabálysértési eljárásban hozott határozatot.

1) Budapest Rendőrfőkapitánya a 2009. szeptember 2-án kelt egyedi utasításában a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 30. §-ának (1) bekezdése, valamint (3) bekezdése alapján Budapest V., VI., VIII. és XIV. kerületének teljes területére 2009. szeptember 5-én 06 órától, 2009. szeptember 6-án 06 óráig tartó fokozott ellenőrzést rendelt el. A hivatkozott jogszabályhelyek, továbbá a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 73. §-ának (6) bekezdése és 103. §-ának (11) bekezdése alapján a fokozott ellenőrzést a következők szerint határozta meg. A feladat végrehajtásába beosztott rendőri állomány figyelemmel kíséri a rendezvényekre érkezőket, valamint a helyszíneken tartózkodókat, megakadályozza az esetleges jogsértések kialakulását, ennek keretében szűrőpróbaszerű igazoltatásokat, ruházat-, csomag-, és járműátvizsgálást hajt végre. A központi biztosításba beosztott egyenruhás rendőri állomány az Rtv. 13. §-a alapján, illetőleg kérésre közreműködik az esetlegesen megbomlott rend helyreállításában. Jogsértés esetében végrehajtja a szükséges intézkedést. A utasítás indokolása szerint a főváros fenti területeire szeptember 5. és 6. napjára több demonstrációt jelentettek be, amely rendezvényeken várhatóan nagyszámú résztvevő jelenik meg. A különböző célú rendezvények miatt ellentétes érzelmű, illetve nézeteket valló csoportok megjelenése várható. A demonstratív tömegrendezvények biztosítása, illetőleg a gyülekezési joggal élők biztonságának garantálása érdekében a rendezvényekkel érintett helyszíneken indokolt a személy- és gépjárműforgalom fokozott ellenőrzése. Az utasítás indokolása a továbbiakban a fokozott ellenőrzés alapjául szolgáló jogszabályhelyek szövegét idézi.

2) Budapest Rendőrfőkapitánya 2009. augusztus 26-án kelt személy- és létesítménybiztosítási intézkedésében az Rtv. 46. §-a alapján rendelte el 2009. szeptember 5. napján 0 órától 24 óráig az abban pontosan körülírt terület lezárását. Az intézkedés indokolása szerint erre azért került sor, mert a Szivárvány Misszió Alapítvány 2009. szeptember 5-én 13 órától 20 óráig Budapesten, a Felvonulási tér – Dózsa György út – Andrásy út – Erzsébet tér útvonalon kívánta megtartani a Meleg Méltóság Menete elnevezésű, a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (a továbbiakban: Gytv.) hatálya alá tartozó rendezvényt. A rendezvényen való részvételi szándékát több külföldi állam nagykövete jelezte, így elengedhetetlenül szükséges volt az esemény zavartalan lebonyolításának biztosítása. Az indokolás részletesen tartalmazza a védett személyek és a kijelölt létesítmények védelméről szóló jogszabályi rendelkezéseket és a rendőrségre háruló feladatokat.

3) A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Rendőr-főkapitányság rendészeti igazgatójának 2009. szeptember 28-án kelt jelentése arról ad tájékoztatást, hogy név szerint ki volt az a két rendőr, akik a panaszost a kérdéses helyen és időben intézkedés alá vonták. Közli továbbá, hogy az intézkedésről készült videofelvétel, azonban az időközben technikai ok (szalaggyűrődés) miatt megsemmisült. A videokamera hibája miatt 2009. szeptember 10-én annak cseréjére is sor került.

4) Az intézkedő rendőrök – G. L. r. zls. és V. L. r. törm. – 2009. szeptember 9-én készített jelentése a következőket tartalmazza.

A rendőrök 2009. szeptember 5-én csapatszolgálati feladatot láttak el a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Rendőr-főkapitányság ideiglenes csapatszolgálati század állományában Budapesten. Szolgálatuk teljesítése során feladatuk kapták a Budapest V. kerület Október 6. utca zárását, az ahhoz kapcsolódó áteresztési tevékenység ellátását. Ezen túl arra utasították őket, hogy az állampolgárokat lássák el a szükséges felvilágosítással és információkkal, igazoltassák a jogellenes magatartást tranúsító, vagy egyéb okból gyanús személyeket, őket vonják intézkedés alá, végezzék el ruházatuk és csomagjuk átvizsgálását.

A rendőrök a panaszost az Október 6. utcában 17 óra 10 perckor igazoltatták az elrendelt fokozott ellenőrzésre figyelemmel, amelyről az intézkedés alá vont személy is tájékoztatták. Az intézkedésre azért került sor, mert a panaszos az ott tartózkodó rendőröket hangoskodva provokálta, továbbá mind a rendőröket, mind a rendezvény résztvevőit sértő megjegyzéseket tett.

A panaszos a rendőrök által őrzött kordonszakaszon a szolgálatot teljesítők jelvénytáblájáról videofelvételeket készített és a számokat egy társának lejegyzésre is diktálta.

Miután a rendőrök panaszos magatartása miatt az igazoltatás mellett döntöttek, kiléptek a kordon elé, és őt felszólították személyazonosságának igazolására. A panaszos ennek nem tett eleget. Ezután, további két esetben – „A törvény nevében!” szavak előrebocsátásával – a panaszost ismételtlen igazolásra szólították fel, amelyre jól hallhatóan nemmel felelt, továbbá a helyszínt a rendőri intézkedés befejezése előtt el akarta hagyni. Ekkor a rendőrök a panaszost „visszatartották” és a kordon mögé kísérték.

A rendőrök itt közölték a panaszossal, hogy amennyiben nem igazolja magát, elő fogják állítani. Ekkor a panaszos átadta útlevelét, de lakcímét és édesanyja nevét nem volt hajlandó közölni, és a hozzá intézett kérdésekre nem válaszolt, így az okmányban szereplő adatokat visszakérdezéssel ellenőrizni nem lehetett. Közben a panaszos azt hangsúlyozta, hogy őt nem lehet igazoltatni, mert a FIDESZ megyei elnöke. Ezt több esetben megismételte az intézkedés során. Kijelentéseit követően mobiltelefonján kezdett beszélni, amelyet többszöri felszólításra sem fejezett be, ezzel a rendőri intézkedést akadályozta. Az intézkedés gyors befejezését a panaszos a rendőrök fellépését kritizáló kiabálással zavarta.

A rendőrök a panaszost az adategyeztetést követően újtára bocsátották, vele az intézkedés okát közölték, az intézkedő rendőrök jelvénytábláját megadták, panasztételi jogáról felvilágosították. Tájékoztatták továbbá arról, hogy ellene szabálysértési feljelentést tesznek, ezt a panaszos tudomásul vette.

A jelentés megjegyzése szerint a panaszos a körözési nyilvántartásban nem szerepelt. A jelentés szerint a panaszos az intézkedés során kérte, megkapta és feljegyezte további öt, a zárásban résztvevő rendőr nevét és jelvénytábláját. A rendőrök

intézkedéseik jogalapját az Rtv. 29. § és 30. §, továbbá a Szolgálati Szabályzat 38. §-ában jelölték meg. A rendőrök a történeteket szakaszparancsnokuknak jelentették. Az intézkedésről képfelvétel készült.

5) Az intézkedő rendőrök a panaszos ellen az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet 40/A. § (1) bekezdése szerinti jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség („Aki a rendvédelmi szerv hivatásos állományú tagja jogszerű intézkedésének nem engedelmeskedik, ötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.”) és a 27. § (1) bekezdése szerinti személyazonosság igazolásával kapcsolatos köteleességek megszegése („Aki személyazonosítására alkalmas okmányával kapcsolatos kötelezettségét megszegi, az igazoltatásra feljogosított személy felszólítására személyi adatainak bemondását, illetőleg az okmány átadását megtagadja, vagy az említett adatokra vonatkozólag az intézkedés során valótlan állít; százezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.”) szabálysértések miatt tettek feljelentést.

A feljelentésben a szabálysértés rövid leírásánál a rendőrök a panaszossal szembeni intézkedést azzal indokolták, hogy a panaszos a kordon mögött álló rendőrök jelvénytábláját kamerázta, azokat a társaságában lévő személyeknek diktálta, illetve hangoskodva a rendőröket provokáló, továbbá mind a rendőröket, mind a rendezvény résztvevőit sértő megjegyzéseket tett.

Az irat a történeteket egyebekben a jelentéssel egyezően tartalmazza.

6) A panaszos ellen indult szabálysértési eljárásban született határozatban az eljáró hatóság jogszerű rendőri intézkedéssel szembeni engedetlenség és személyazonosság igazolásával kapcsolatos köteleességek megszegése miatt a panaszost 60.000 Ft pénzbüntetéssel sújtotta.

### III.

A Testület a rendelkezésére álló iratok alapján arra a következtetésre jutott, hogy a panaszolt intézkedések érintették a panaszos tisztességes eljáráshoz és személyes adatok védelméhez fűződő jogát az alábbiak szerint.

1) A panaszos igazoltatásának jogszerűsége és indokoltása kérdésében a Testület álláspontja a következő.

A panaszlevélből és a rendőri jelentésből egyaránt az tűnik ki, hogy a zárást végző rendőröket a panaszos közelítette meg. A panaszos nem állítja, hogy a rendőrkordonon át akart volna menni, de elmondásából egyértelmű, hogy a kordon közelében tartózkodott. A rendőrök az iratok szerint azért döntöttek a panaszos igazoltatása mellett, mert a kordon közelében hangoskodva tett sértő, provokáló megjegyzéseket a rendőrökre, továbbá róluk kamerával felvételeket készített.

A Testület úgy ítélte meg, hogy a rendőrök által felhozott indokok közül a felvételnézés nem lehetett jogszerű alapja a később intézkedéseknek, a panaszos nyilvánvalóan rendzavaró magatartása azonban kellő alapot szolgáltatott a fellépéshez. Ezt figyelembe véve az is megállapítható, hogy a panaszos igazoltatásának az Rtv. 29. és 30. §-a alapján egyaránt helye volt.

Az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján „a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében [...] kell megállapítani”. A 30. § (1) bekezdése szerint pedig „a Rendőrség [...] a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja”. A Szolgálati Szabályzat 39. §-a értelmében „a fokozott ellenőrzés összehangolt és koncentrált rendőri szolgálati tevékenység, amelynek során a rendőrhatalom illetékességi területét vagy annak egy részét lezárják, és az ott tartózkodókat igazoltatják”.

a) Megállapítható, hogy a jogszabályi háttér meglehetősen tág teret biztosít a fokozott ellenőrzések alkalmazásával fogantatható rendőri intézkedéseknek, ezen belül is elsősorban az igazoltatásnak. Ennek keretében az állomány tagjainak nem kell olyan mértékig mérlegelniük az igazoltatás konkrét okainak meglétét, mint egy olyan igazoltatás során, amelyet saját kezdeményezésre, az Rtv. 29. §-a alapján fogantathatnak, mert a fokozott ellenőrzés egyfajta „mögöttes felhatalmazást” jelent.

Ez ugyanakkor nem jelenti azt, hogy a fokozott ellenőrzés elrendelésével teljes mértékben megkerülhető az igazoltatás célhoz kötöttségének és megalapozottságának követelménye. Vizsgálható egyfelől, hogy a fokozott ellenőrzés elrendelése indokolt volt-e, másfelől az is, hogy a fokozott ellenőrzés keretében fogantatható konkrét igazoltatás nem volt-e egyértelműen indokolatlan a fokozott ellenőrzés céljainak fényében.

Tekintettel arra, hogy a panaszban említett napon nagyszámú rendezvény – köztük a széleskörű vitát kiváltó Meleg Méltóság Menete elnevezésű felvonulás – került megtartásra, és várható volt a rendezvényeken ellentétes érzelmű csoportok megjelenése is, a rendőrség – a Testület álláspontja szerint – indokoltan rendelt el az adott időszakra fokozott ellenőrzést.

A konkrét rendőri fellépés kapcsán megállapítható, hogy kiváltó oka a panaszos rendzavaró magatartása volt, amelynek keretében hangoskodva tett olyan kijelentéseket, amelyek kapcsán – különösen a rendezvénnyel érintett helyszín közvetlen közelében – felmerülhetett a garázdaság szabálysértésének megvalósítása. A Testület ezért a panaszos igazoltatását – mint relative enyhébb fokú alapjog-korlátozó intézkedést – a fokozott ellenőrzés céljaival összeegyeztethetőnek tekintette.

b) A panaszos fentebb említett magatartása – azaz a rendezvény résztvevőit és a rendőrököt sértő, provokáló hangoskodása – kellő alapot szolgáltatott ugyanakkor ahhoz is, hogy a rendőrök az Rtv. 29. §-ában foglaltak alapján, a közrend védelmére történő hivatkozással végezzék el az igazoltatást.

A fentiek alapján a panaszos igazoltatását a Testület jogszerű és indokolt rendőri intézkedésnek tekintette, ezért ebben a vonatkozásban alapjogi jogsérelmet nem állapított meg.

2) A panaszos sérelmezi, hogy a vele szemben foganatosított intézkedés kezdetekor a rendőrök nem tartották be a törvény által előírt formai követelményeket.

Az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdésének első mondata a szabályszerű intézkedés megkezdésével kapcsolatosan előírja, hogy „a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni.” A Szolgálati Szabályzat 4. §-ának (1) bekezdése rögzíti, hogy „a rendőr az intézkedést – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelgéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja.

A rendőri jelentés szerint a hangoskodó panaszost a kordon elé kilépve felszólították a rendőrök, hogy igazolja magát. Mivel ennek a panaszos nem tett eleget, a felszólítást több alkalommal megismételték. Az intézkedés befejezésével kapcsolatosan a jelentés megjegyzi továbbá, hogy a rendőrök ekkor megjelölték az intézkedés okát – hogy mi volt ez az ok, a jelentés itt nem határozza meg –, megadták nevüket és jelvéyszámukat, továbbá felvilágosítást nyújtottak a panasztétel lehetséges formáiról.

A jelentés alapján egyértelműen megállapítható, hogy a rendőrök a szükséges tájékoztatással nem a törvényben előírt módon látták el a panaszost, a közléseket indokolás nélkül nem az intézkedés kezdetén, hanem befejezését követően eszközölték. A rendőrök ezen magatartásukkal a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét valósították meg.

3) Azon történésekkel összefüggésben, hogy a panaszost a rendőrök a kordon mögé kísérték, és a vele szembeni intézkedés ott folytatták, a Testület álláspontja a következő.

A rendőri hivatkozás szerint a panaszost azért kellett a felállított kordon mögé kísérni, mert a hozzá intézett rendőri felszólításnak – hogy azonosítsa magát – többszöri felszólítás után sem tett eleget, illetve szándékot mutatott arra, hogy a helyszínről

távozzon. Ezt az állítást egyértelműen alátámasztja az a részletesen ismertetett párbeszéd, amelyet a panaszos beadványában az intézkedés első perceiről leír. A panasz ezen részében olvasható, hogy a rendőr valóban többször szólítja fel a panaszost személyazonossága igazolására, amelyre a panaszos iratait nem adja át, ellenben számon kéri az eljáró rendőrön az intézkedés formáságainak elmulasztását.

Az Rtv. 29. §-ának (2) bekezdése értelmében „az igazoltatott köteles a személyazonosító adatait hitelt érdemlően igazolni”. A (4) bekezdés szerint továbbá „a személyazonosság igazolásának megtagadása esetén az igazoltatott a személyazonosság megállapítása céljából feltartóztatható, a személyazonosság megállapításának sikertelensége esetén előállítható”. Az Rtv. 19. § (1) bekezdése rögzíti továbbá, hogy „a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.” A (2) bekezdés szerint a rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az Rtv.-ben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.

A Testület megítélése szerint a rendőrök megfelelő jogszabályi felhatalmazás birtokában jártak el, amikor a panaszost megakadályozták abban, hogy a sérelmezett események helyszínéről távozzon, és a közelben álló kordon mögé kísérték az intézkedés befejezése érdekében. Ezzel személyes szabadságának csupán jogszerű korlátozását valósították meg, megsértését nem.

4) A panaszos sérelmezte, hogy adatait az egyik eljáró rendőr RK lapon rögzítette.

Az Rtv. 29. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezés szerint „az igazoltatás során rögzíteni kell – ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják – az igazoltatott személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát és számát, valamint az igazoltatás helyét, idejét és okát”.

A csatolt iratok tanúsága szerint az eljáró rendőrök a panaszos ellen az intézkedéssel azonos napon szabálysértési feljelentést tettek két tényállás – jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség és személyazonosság igazolásával kapcsolatos kötelességek megszegése – miatt. A rendőri jelentés szerint továbbá a rendőrök a panaszost is tájékoztatták arról, hogy ellene a fenti eseményekkel összefüggésben szabálysértési feljelentést tesznek.

A Testület a fentiek alapján megállapította, hogy a rendőröknek a szabálysértési feljelentés kérdésében hozott döntése megvalósította a 29. § (3) bekezdésében foglalt kritériumot – „ha további [...] eljáráshoz szükséges” – ezért a panaszos adatainak rögzítésére jogszerűen és indokoltan került sor, alapjogsérelem azzal összefüggésben a panaszost nem érte.



5) A panaszos elmondása szerint az egyik eljáró rendőr, amikor bekísérte őt a kordon mögötti területre, karjával fojtogatta, vagyis vele szemben testi kényszer alkalmazott. Ezzel szemben a rendőri jelentés azt tartalmazza, hogy a panaszos „visszatartásra került és a kordon mögé lett kísérve”.

A rendőri jelentésből ugyan nem állapítható meg egyértelműen, hogy a panaszos visszatartása és kordon mögé kísérése milyen módon zajlott, nehezen elképzelhető azonban, hogy a távozni kívánó panaszost a kényszerítés minden módját mellőzve bírták rá a rendőrök, hogy szándékuk szerint cselekedjen. A Testület tehát annyiban elfogadta a panaszos előadását, hogy vele szemben a rendőrök az Rtv. 47. §-a szerint minősülő kényszerítő eszközt – „a rendőr [...] az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszer) alkalmazhat” – vettek igénybe, és a körülmények tisztázatlansága ellenére tényként állapítható meg a testi kényszer alkalmazását. Erre ugyanakkor az eljáró rendőrök az Rtv. fent hivatkozott 19. § (2) bekezdése a konkrét esetben – mivel a panaszos a személyazonosságának igazolására való felszólításnak nem tett eleget – felhatalmazta.

Abban a kérdésben, hogy a testi kényszer alkalmazására a panaszos elmondása szerint, tehát az Rtv. 15. §-ában foglalt arányosság követelményének figyelmen kívül hagyásával került volna sor, a Testület nem tudott egyértelműen állást foglalni, nem állt módjában ugyanis a kérdéses néhány perc eseményeit a megalapozott döntés meghozatalához szükséges bizonyossággal tisztázni.

Mivel tehát a testi kényszer alkalmazásának folyamata a Testület eljárásában nem volt tisztázható, alapjogi sérelem e vonatkozásban nem volt megállapítható.

Indokoltnak látta ugyanakkor a Testület a testi kényszer alkalmazásával összefüggésben vizsgálni a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelmét is. Az Rtv. 62. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazását jelenteni kell a szolgálati előljárónak. A vizsgált ügyben ez a jelentés elmaradt, ami önmagában is sérti a panaszos jogait, de jelentés híján az előírt parancsnoki értékelésre sem kerülhetett sor. A Testület ezért szükségesnek tartotta megállapítani ebben a vonatkozásban a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának megsértését.

6) A panaszos elmondása szerint útlevelel igazolta magát az eljáró rendőröknek, akik azonban az útlevelelben foglalt adatokon túl anyja nevének és lakcímének megadását is kérték tőle.

A rendőrök jelentésükben elismerik, hogy a panaszos többszöri felszólítás után végül átadta útlevelelét, de anyja nevét és lakcímét nem volt hajlandó közölni, továbbá az átadott okmányban szereplő adatokat nem tudták visszakérdezéssel ellenőrizni, mert a panaszos kérdésekre nem felelt.

Az Rtv. 29. §-ának (2) bekezdése értelmében a személyazonosságot – a személyazonosító igazolványon túl – minden olyan hatósági igazolvány igazolja, amely tartalmazza a személyazonosításhoz szükséges adatokat. Az igazoltatott kizárólag ezen okmányok egyikének bemutatására kötelezhető. Ugyanezen törvényhely (8) bekezdése határozza meg a § alkalmazásában a személyazonosító adat fogalmát, amely szerint azon az érintett személy nevét, születési helyét, születési idejét és anyja születési családi és utónevét kell érteni. A személyazonosító adatok körét az Rtv. tehát taxatív felsorolja.

A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény 29. §-a szerint a személyazonosságot elsősorban a személyazonosító igazolvány igazolja. A (4) bekezdés értelmében a polgár személyazonosságának igazolására – a személyazonosító igazolványon túl – az érvényes útlevél vagy a kártyaformátumú vezetői engedély is alkalmas. A személyazonosítás céljából – jogszabályban meghatározott kivételekkel – a polgár nem kötelezhető más okmány bemutatására.

A külföldre utazásról szóló 1998. évi XII. törvény 4. §-ába foglalt értelmező rendelkezés szerint az útlevél a Magyar Köztársaság tulajdonát képező hatósági igazolvány, amely birtokosának személyazonosságát és állampolgárságát, valamint a világ összes országába utazásra, illetőleg hazatérésre való jogosultságát hitelesen igazolja. A 7. § (1) bekezdése szerint az útlevél adatoldala tartalmazza az állampolgár családi és utónevét, születési családi és utónevét, születési helyét, idejét, nemét, állampolgárságát, arcképmását és aláírását.

A fenti rendelkezéseket figyelembe véve azzal összefüggésben, hogy a panaszos útlevelével igazolta magát, és anyja nevét, illetve lakcímét nem volt hajlandó a rendőröknek megadni, a Testület álláspontja a következő.

Az útlevél a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló és a külföldre utazásról szóló törvények értelmében igazolja a tulajdonos személyazonosságát. Az Rtv. szabályai szerint azonban – mivel nem tartalmazza a fent felsorolt valamennyi személyazonosító adatot, hiszen a tulajdonos anyjának a neve nem szerepel benne – a személyazonosság igazolására önmagában nem alkalmas. A rendelkezések között fennálló ellentmondásból a Testület megítélése szerint az következik, hogy a panaszos jogszerűen járt el, amikor igazolására útlevelét adta át, ugyanakkor a rendőrök is alappal kérték tőle anyja nevének, mint Rtv. szerinti személyazonosító adatnak a közlését, azzal jogsérelmet a panaszosnak nem okoztak.

A lakcímadatok kapcsán ugyanakkor egyértelműen megállapítható, hogy annak közlése a személyazonosság igazolása körében – jogszabályi felhatalmazás hiányában – nem volt elvárható a panaszosától. Tekintettel arra, hogy a jogszerűtlen adatközlésre végül nem került sor, a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő jogának megsértése nem volt megállapítható. Ilyen tartalmú közlési kötelezettség hiányában ugyanakkor a rendőrök eljárásukkal megvalósították a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét.

7) A panaszos leírta, hogy az intézkedés közben telefonált (az „ügyeletes ügyvéd”-nek), és sérelmezte, hogy felszólították, hogy hagyja abba – bár megjegyzi, hogy a telefonhívást végül sikerült befejeznie.

A Testület az intézkedés alá vont személy intézkedés közbeni telefonhasználatáról az alábbiakat tartja szükségesnek megjegyezni. Az Rtv. 19. § (1) bekezdése szerint a rendőri intézkedésnek mindenki köteles magát alávetni és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőr tehát joggal szólítja fel az intézkedés alá vont személyt olyan cselekmény abbahagyására, amely alkalmas arra, hogy az intézkedés végrehajtását hátráltassa, akadályozza, esetleg megghiúsítsa.

Tény, hogy az Rtv. rendelkezik az értesítés jogáról, nevesítve a fogvatartottak esetén. Azonban a vonatkozó szabályozás – amellyel a Testület megítélése is összhangban van – szerint az igazoltatás végrehajtása nem olyan súlyú és nem annyira bonyolult megítélésű cselekmény, hogy annak során akár a rendőri eljárást hátráltatva, akadályozva indokolt lenne az érintettnek hívást kezdeményeznie. A helyzet megoldását szolgálta volna, ha a panaszos eleget tesz az Rtv. fentebb hivatkozott rendelkezése szerinti engedelmeskedési kötelességének, majd az igazoltatás aktív cselekményeinek lezárultát követően közvetlenül, akár még a rendőrök jelenlétében végzi el telefonon az egyeztetést az általa választott jogi képviselővel – így a két érdek, az igazoltatás gyors és hatékony végrehajtása és a panaszos értesítési joga egyaránt érvényesül.

A fentiek alapján a Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszost joggal szólította fel az intézkedő rendőr arra, hogy az igazoltatást akadályozó, hátráltató cselekményét, a telefonálást hagyja abba, ezáltal jogsérelmet neki nem okozott.

#### IV.

A fentiek szerint a Testület megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelmét. A panaszost ért sérelem súlya ugyanakkor a Testület megítélése szerint nem érte el azt a mértéket, hogy az az ügynek az országos rendőrfőkapitányhoz való továbbítását tegye szükségessé, ezért a panaszt a Testület – az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján és a rendelkező részben foglaltak szerint – az intézkedést fogafatosító szerv vezetőjének továbbította.

A panaszos beadványában kérte a róla készült videofelvételek kiadását. A vonatkozó rendőri jelentés szerint a kifogásolt intézkedésről készült videofelvétel technikai okok miatt megsemmisült, ezért azt a rendőrség nem tudta a Testület rendelkezésére bocsátani, így a panaszos általi megtekintésre sincs lehetőség.

**Budapest, 2010. január 13.**

**Dr. Kaltenbach Jenő sk.**  
elnök,  
előadó testületi tag

**Dr. Juhász Imre sk.**  
elnökhelyettes,  
testületi tag

**Dr. Féja András sk.**  
testületi tag

**Dr. Kádár András Kristóf sk.**  
testületi tag

Független Rendészeti Panasztestület